

Dosarul nr.3ra-656/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Dodon)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Bostan, I. Muruianu, V. Negru)

ÎNCHEIERE

07 iulie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Roșca Nina,
în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de Roșca Nina împotriva Consiliului comunal Trușeni, mun. Chișinău, Primăriei
comunei Trușeni, mun. Chișinău, terți Agenția Servicii Publice și Întovărășirea
Pomicolă „Izvoarăș-1” privind obligarea la emiterea actului administrativ și încheierea
contractului de vânzare-cumpărare a lotului de teren,
împotriva deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 10 noiembrie 2016, Roșca Nina a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Consiliului comunal Trușeni și Primăriei comunei Trușeni, mun. Chișinău,
solicitând obligarea Primăriei comunei Trușeni să formeze bunul imobil cu număr
cadastral xxxx din partea exterioară a sectorului Întovărășirii Pomicole „Izvoarăș-1”, cu
prezentarea planului lotului respectiv, recunoașterea dreptului de proprietate în privința
sectorului de pământ alăturat terenului cu număr cadastral xxxx din partea exterioară a
sectorului Întovărășirii Pomicole „Izvoarăș-1” deținut în posesie și folosință de Roșca
Nina din anul 1993, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial să înregistreze dreptul de
proprietate asupra sectorului de teren nou forma după Roșca Nina.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 26 septembrie 2016 a depus
cerere către Primăria comunei Trușeni și Consiliul comunal Trușeni, mun. Chișinău
recepționată la 06 octombrie 2016, solicitând atribuirea dreptului de proprietate asupra
porțiunii de teren aflat în posesie și folosință o perioadă mai mare de 20 ani, însă la 12

octombrie 2016, a primit refuz cererea înaintată, fiind indicat că terenul va fi format ca un bun imobil independent și expus la licitație publică, cu propunerea de a participa.

Reclamanta consideră neîntemeiat refuzul respectiv, deoarece contravine normelor legale și îi încalcă drepturile acordate de legislația civilă și funciară.

În acest sens, a menționat că din anul 1993 este membru al Întovărășirii Pomicole „Izvoraș-1” din cartierul Dumbrava, comuna Trușeni, iar în anul 1995 a privatizat terenul de pământ alocat, devenind proprietar al terenului cu numărul cadastral xxxx, cu suprafața de 0,0666 ha, întrucât terenul respectiv era în vecinătatea brigăzii de tractoare, pe terenul ce-i aparține, din partea hotarului cu vecinul menționat erau aruncate deșeurile ospătăriei în cantități enorm de mari.

A specificat că toată suprafața de teren era împânzită de cătină sălbatică, care pe parcursul anilor a înlăturat-o. Totodată, a indicat că lotul fiind amplasat la margine, ceilalți vecini obișnuiau să arunce gunoi acolo, iar pentru a opri crearea unei gunoiști masive a fost nevoită să instaleze un gard la o distanță posibilă de la hotar.

Astfel, a salubritat sectorul prin colectarea și expedierea gunoiului format, iar din momentul primirii terenului o perioadă mai mare de 20 ani, a curățit și a deținut în posesie și folosință fâșia paralelă cu lotul din proprietate, în așa mod stopat antisănităria atât a sectorului său, cât și integral terenul întovărășirii.

A remarcat că potrivit art. 79 din Codul funciar, deținătorii de terenuri sânt obligați să protejeze terenurile agricole contra acoperirii lor cu tufari, contra altor procese ce duc la înrăutățirea stării lor agrotehnice. Reclamanta fiind de bună - credință și protejând terenul în proprietate cu respectarea normei indicate, a depus efort de salubritare și protejare a înrăutățirii terenului cu destinație agricol. Or, nimeni din administrația întovărășirii, administrația publică locală ori vecinii nu au avut obiecții în această privință, dimpotrivă și vecinii au procedat la fel.

În corespundere cu art. 26 din Legea privind administrarea și deetizarea proprietății publice nr. 121 din 04 mai 2007, a înaintat cererea prealabilă Primăriei comunei Trușeni și Consiliului comunal Trușeni, mun. Chișinău, însă contrar prevederilor legale întrebarea nici nu a fost discutată la Consiliul comunal Trușeni.

A menționat că pe parcursul anilor, Primăria comunei Trușeni și Consiliul comunal Trușeni, mun. Chișinău nu au invocat careva ilegalități din partea dânzei.

Reclamanta a invocat că legislația civilă îi acordă dreptul de proprietate asupra sectorului deținut și îmbunătățit, or, în temeiul art. 332 din Codul civil, dacă o persoană, fără a dobândi dreptul de proprietate, a posedat cu bună credință sub nume de proprietar un bun imobil pe parcursul a 15 ani, acesta devine proprietarul bunului respectiv.

Prin încheierea din 01 februarie 2017 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii alături de pârât Întovărășirea Pomicolă „Izvoraș-1” și Oficiul Cadastral Teritorial Chișinău (f.d.32-33, vol. I).

Pe parcursul judecării cauzei, Roșca Nina a depus cereri de modificare și completare a acțiunii, solicitând obligarea Consiliului comunal Trușeni să emită decizia, iar Primăria comunei Trușeni să întocmească contractul de vânzare-cumpărare a surplusului de teren cu suprafața de 0,0409 ha din comuna Trușeni conform planului geometric actualizat al terenului din Î.P. „Izvoraș-1” cu numărul cadastral xxxx,

obligarea Primăriei comunei Trușeni să prezinte borderoul de calcul la surplusul terenului cu suprafața de 0,0409 ha și obligarea IP Agenția Servicii Publice să efectueze modificările în Registrul cadastral (f.d.78-79, 121-122, vol. I).

Prin încheierea din 15 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, a fost încetat procesul în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Roșca Nina împotriva Consiliului comunal Trușeni, mun. Chișinău, Primăriei comunei Trușeni, mun. Chișinău, terți Agenția Servicii Publice și Întovărășirea Pomicolă „Izvoraș-1” privind atribuirea în proprietate a surplusului de teren și obligarea înregistrării dreptului de proprietate, în temeiul art. 265 lit. a) din Codul de procedură civilă (f.d.100-101, vol. I).

Prin decizia din 19 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis recursul declarat de Roșca Nina, casată încheierea din 15 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, remisă cauza în aceeași instanță, în același complet de judecată pentru examinarea cauzei în fond (f.d.114-115, vol. I).

Prin hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Roșca Nina împotriva Consiliului și Primăriei comunei Trușeni, terți Agenția Servicii Publice și Î.P. „Izvoraș-1” privind obligarea Consiliului comunei Trușeni să emită decizia, iar Primăria comunei Trușeni să întocmească contractul de vânzare-cumpărare a surplusului de teren cu suprafața de 0,0409 ha din comuna Trușeni conform planului geometric actualizat al terenului din Î.P. „Izvoraș-1” cu numărul cadastral 8039323001, obligarea Primăriei comunei Trușeni să prezinte borderoul de calcul la surplusul terenului cu suprafața de 0,0409 ha și obligarea IP Agenția Servicii Publice să efectueze modificările în Registrul cadastral (f.d.234, 243-247, vol. I).

Potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc, se constată că Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani la din 11 martie 2020 a expediat părților copia dispozitivului hotărârii din 11 martie 2020 (f.d.233, vol. I). La fel, din actele cauzei rezultă că la 04 iunie 2020 a fost expediată copia hotărârii motivate (f.d.248, vol. I), fiind recepționată la 10 iunie 2020, potrivit avizelor de recepție anexate (f.d.249-251, vol. I).

La 24 martie 2020, prin intermediul oficiului poștal (f.d.242, vol. I), Roșca Nina a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.241, vol. I), iar la 29 iunie 2020, a prezentat motivarea apelului, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu adoptarea unei decizii prin care acțiunea să fie admisă integral (f.d.5-8, vol. II).

Prin decizia din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Roșca Nina și menținută hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.44, 45-55, vol. II).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că, Roșca Nina deține cu drept de proprietate terenul pomicol cu suprafața 0,0666 ha din Întovărășirea pomicolă „Izvoraș-1”, lotul 1, în baza titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. 020397, înregistrat în Registrul bunurilor imobile cu numărul cadastral xxxx la data de 20 februarie 2001.

La fel, instanța de apel a stabilit că la 26 septembrie 2016, Roșca Nina a depus la Primăria și Consiliul comunei Trușeni cerere prin care a solicitat emiterea unei decizii ce ar permite înregistrarea dreptului de proprietate a sectorului alăturat terenului cu numărul cadastral xxxx din partea exterioară a sectorului întovărășirii (f.d.5), fiind recepționată de Primăria comunei Trușeni la data de 06 octombrie 2016. Iar prin scrisoarea nr. 855 din 12 octombrie 2016, Primăria comunei Trușeni a informat-o pe Roșca Nina, despre examinarea cererii, menționând că destinatarul a ocupat samavolnic terenul, or, nu există vreun act juridic care să confirme posesiunea și folosința terenului de către dânsa. Mai mult, conform Hotărârii Guvernului nr. 629 din 13 noiembrie 1991 membrilor întovărășirii li se acordă loturi de pământ cu suprafața de cel mult 600 m². Terenul va fi format ca bun imobil independent și expus la licitație publică la care poate participa.

Colegiul judiciar a menționat că prin acțiunea înaintată, reclamanta a solicitat obligarea Consiliului comunei Trușeni să emită decizia, iar Primăria comunei Trușeni să întocmească contractul de vânzare-cumpărare a surplusului de teren cu suprafața de 0,0409 ha din comuna Trușeni conform planului geometric actualizat al terenului din Î.P. „Izvoarăș-1” cu numărul cadastral xxxx.

Instanța de apel prin prisma prevederilor art. 7, art. 14 alin. (1), (2), 77 alin.(2) din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28 decembrie 2006, art. 2 alin. (1), art. 315 alin. (1)-(3), art. 319, art. 320, art. 321 din Codul civil în redacția în vigoare până la 01 martie 2019, a stabilit că la data de 22 februarie 2017, OCT Chișinău, filiala nr. 1 a Î.S. Cadastru, prin scrisoarea nr. 0101/17/3870 (f.d.37) a informat-o pe Roșca Nina în baza cererii nr. 0101/17/3870 din 08 februarie 2017 pentru elaborarea planului geometric în alte scopuri decât în scopul autentificării dreptului deținătorului de teren cu numărul cadastral xxxx, amplasat în municipiul xxxx, comuna xxxx, extravilan, Î.P. „Izvoarăș”, lotul 1, la data de 13 februarie 2017 au fost efectuate măsurările cadastrale la fața locului. În urma prelucrării datelor s-a depistat că, terenul cu numărul cadastral xxxx conform titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren nr. xxxx din 12 decembrie 1997 suprafața constituie 0,0666 ha, iar de fapt este utilizată suprafața terenului de 0,1075 ha. Pentru soluționarea chestiunii fiind necesară adresarea la Primăria comunei Trușeni cu privire la atribuirea terenului în proprietate a surplusului de teren, apoi să depună o nouă cerere. La cerere a fost anexat proiectul planului geometric al bunului imobil efectuat la 13 februarie 2017 efectuat de OCT Chișinău, filiala nr. 1 a Î.S. Cadastru (f.d.37-verso).

În asemenea circumstanțe, au fost reținute ca fiind corecte argumentele instanței de fond, precum că admiterea pretenției privind obligarea Consiliului comunei Trușeni să emită decizia, iar Primăria comunei Trușeni să întocmească contractul de vânzare-cumpărare a surplusului de teren cu suprafața de 0,0409 ha din comuna Trușeni conform planului geometric actualizat al terenului din Î.P. „Izvoarăș-1” cu numărul cadastral xxxx ar constitui o ingerință arbitrară în dreptul de proprietate al administrației publice locale și implicit o încălcare a principiului separației puterilor în stat, prin imixtiunea autorității judecătorești în atribuțiile organului executiv, în cazul dat administrația publică locală, or temeieri legale de a interveni la caz lipsesc.

Corespunzător, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia primei instanțe de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată, în cazul în care argumentele de ilegalitate invocate de reclamanta/apelantă nu și-au găsit confirmare.

La 30 martie 2021, Curtea de Apel Chișinău a notificat părților, prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție, decizia motivată pronunțată la 09 februarie 2021 (f.d.58, vol. II). Din actele cauzei rezultă că Roșca Nina nu a recepționat decizia instanței de apel din 09 februarie 2021, fiind restituită de oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f.d.61, 61 verso, vol. II).

La 04 martie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.56, vol. II), Roșca Nina a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs nemotivată, iar la 14 mai 2021 a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cu adoptarea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d.68-71, vol. II).

În motivarea cererii de recurs, suplimentar celor invocate în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, recurentul Roșca Nina a indicat că Consiliul comunal Trușeni, în temeiul art. 14 și art. 77 din Legea privind administrația publică locală nr.436 din 28 decembrie 2006, urma să adopte decizia de înstrăinare a lotului de teren aferent întovărășirii pomicole Izvoraș-1, întrucât s-a stabilit în cadrul cercetării judecătorești că lotul de teren, cu suprafața de 0,0409 ha, nu poate fi format ca un bun imobil separat cu atribuirea unui număr cadastral desinestătător, fapt confirmat prin planul geometric al bunului imobil, întocmit de Oficiul Cadastral Teritorial, cât și prin scrisoarea din 22 februarie 2017.

Recurentul consideră neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că ar constitui o ingerință arbitrară în dreptul de proprietate al administrației publice locale și implicit o încălcare a principiului separației puterilor în stat, prin imixtiunea autorității judecătorești în atribuțiile organului executiv, în cazul dat administrația publică locală or, acțiunea depusă de urma a fi admisă în corespundere cu art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, deoarece Codul administrativ are ca scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 09 februarie 2021.

La 30 martie 2021, Curtea de Apel Chișinău a notificat părților, prin scrisoare recomandată cu aviz de recepție, decizia motivată pronunțată la 09 februarie 2021 (f.d.58, vol. II).

Din actele cauzei rezultă că Roșca Nina nu a recepționat decizia instanței de apel din 09 februarie 2021, fiind restituită de oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f.d.61, 61 verso, vol. II).

La 04 martie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.56, vol. II), Roșca Nina a depus la Curtea de Apel Chișinău cerere de recurs nemotivată, iar la 14 mai 2021 a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului, solicitând casarea deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 11 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu adoptarea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d.68-71, vol. II).

Având în vedere că la materialele cauzei lipsește dovada notificării recurenteii Roșca Nina a deciziei motivate din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs consideră recursul a fost depus în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

La 14 mai 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de Roșca Nina, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d.65,66-67, vol. II).

La 05 iulie 2021, Consiliul comunal Trușeni, mun. Chișinău și Primăria comunei Trușeni, mun. Chișinău au depus referință prin care au solicitat respingerea cererii de recurs depusă de Roșca Nina ca neîntemeiată și inadmisibilă, cu menținerea în vigoare a deciziei din 09 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 11 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d.83-86).

Până la data stabilită pentru examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție, alte referințe nu au parvenit.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv

al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de Roșca Nina, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul

specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Roșca Nina, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh